

Sikring av barn i bil

VELG UTSTYR ETTER BARNETS VEKT

Alt godkjent sikkerhetsutstyr for barn i bil er inndelt i vektklasser:

GRUPPE:	VEKT:	ALDER:
0	0 – 10 kg	0 – ca. 9 mnd
0+	0 – 13 kg	0 – ca. 15 mnd
1	9 – 18 kg	ca. 9 mnd – 4 år
2	15 – 25 kg	ca. 4 – 7 år
3	22 – 36 kg	ca. 6 – 11 år

Lover og regler

Et usikret eller feilsikret barn kan bli alvorlig skadet selv i lave hastigheter.

Sørg for at barna har det så trygt som mulig i bil. Det gjør du ved å montere godkjent barnesikringsutstyr etter produsentens anvisninger og ved å bruke det riktig.

Stolen skal byttes ut når barnet passerer den øvre vektgrensen, eller før barnet har blitt så langt at halve hodet når over stolryggen. Det finnes bilbarnestoler som er godkjente for flere vektklasser.

§

Det er påbudt å sikre barn i bil. Barn som er under 135 cm høye skal alltid bruke godkjent barnesikringsutstyr som er riktig i forhold til barnets vekt. Barn mellom 135 og 150 cm skal bruke godkjent barnesikringsutstyr dersom slikt utstyr er tilgjengelig i bilen.

Reglene gjelder for barn under 36 kilo, etter dette skal både barn og voksne sikres med bilbelte.

Barn skal ikke transporteres i bakovervendt barnestol i forsete der det er kollisjonspute. Unntaket er hvis kollisjonsputen er deaktivert manuelt eller automatisk.

I bil der det ikke er bilbelter skal barn under tre år ikke transporteres. Barn over tre år skal ikke transporteres i forsete i biler uten bilbelte.

Kollisjonspute (airbag)

Det er forbudt å plassere en bakovervendt barnestol i passasjeretset foran hvis det er en aktiv kollisjonspute der. Barnet kan bli drept eller alvorlig skadet dersom kollisjonsputen utløses.

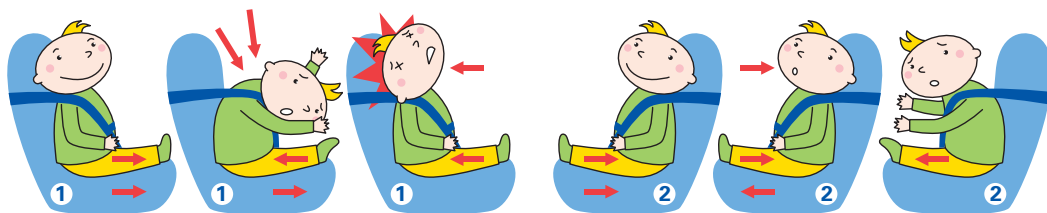
Barn som er lavere enn 140 cm bør uansett ikke sitte i forsete med kollisjonspute som ikke er koblet ut. Kollisjonsputen er konstruert for å beskytte en voksen person.

Enkelte bilmodeller kan leveres uten kollisjonspute på passasjersiden foran. I andre biler kan den kobles ut med en nøkkelbryter. Noen bilfabrikanter tillater at merkeverkstedene kobler ut eller fjerner kollisjonsputen. Da sendes en melding til Statens vegvesen som utsteder nytt vognkort der denne endringen fremgår.

Sidekollisjonsputer er ikke farlige for barn som sitter riktig sikret, men verken barn eller voksne bør lene seg mot kollisjonsputene i dørene. Se informasjon i bilens instruksjonsbok om kollisjonsputer.

KJØRERETNING

Forovervendt eller bakovervendt?

Små barn sitter sikrest i en bakovervendt barnestol, det vil si med ryggen mot kjøretningen. Små barn har et stort og tungt hode i forhold til resten av kroppen, samtidig som muskler og beinbygning er svakere enn hos større barn og voksne. Å sitte bakovervendt reduserer risikoen for alvorlige nakkeskader.

En forovervendt barnestol reduserer risikoen for skader med ca. 65 prosent, mens en bakovervendt barnestol reduserer risikoen for skader med ca. 90 prosent.

Frontkollisjoner er de kraftigste kollisjonene vi risikerer å komme ut for.

1 Når barnet sitter **forovervendt** får nakke og hode kraftig bevegelse ved en frontkollisjon. Det gir stor risiko for overstrekking av nakken og alvorlige hodeskader, slik at barnet omkommer eller får varige mén. Ved en kraftig kollisjon er det også fare for alvorlige indre skader fordi barnet blir presset med svært stor kraft mot beltet.

2 Når barnet sitter **bakovervendt** presses kroppen og hodet inn i seteryggen ved en frontkollisjon. Kreftene fordeles over en større flate, og belastningen blir mindre på nakken og på barnets indre organer.

Vi anbefaler at barnet sitter bakovervendt så lenge som mulig, helst til det nærmer seg fire år.

Spedbarn

GRUPPE 0 OG 0+:

0 – 13 kg (0 – ca. 15 mnd)

Det er viktig å sikre barnet i bilen fra første dag. Vi anbefaler en bakovervendt babystol, der barnets rygg, nakke og hode vil bremses opp mot stolens rygg i en eventuell kollisjon slik at kreftene fordeles over en størst mulig flate.

Følg monteringsanvisningen nøye for å være sikker på at stolen blir riktig montert.

Det er ikke påvist at det er skadelig for barnets rygg eller nakke å sitte i en bilbarne-stol fra de er nyfødte, heller ikke på lengre turer. Ta pauser med jevne mellomrom på lengre turer, slik at barnet kommer ut av stolen og får bevege seg.

Bag med sikkerhetsnett og babyseng/boxette er også godkjent sikringsutstyr for spedbarn, men gir ikke like god sikkerhet. Spesielt ved sidekollisjoner gir bag med sikkerhetsnett dårligere sikkerhet. Ved bruk av bag med nett eller boxette er det viktig å plassere disse slik at barnets hode ligger inn mot midten av bilen.

Småbarn

GRUPPE 1:

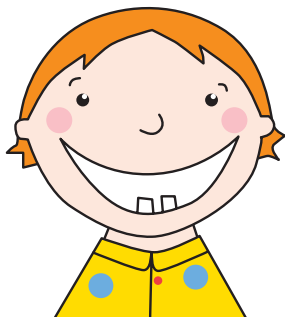
9 – 18 kg (ca. 9 mnd – ca. 4 år)

Både stoler for forovervendt og for bakovervendt montering er godkjente i denne vektlassen, og en del stoler kan monteres begge veier.

For barn i denne vektlassen anbefaler vi å bruke en bakovervendt barnestol så lenge som mulig, helst til barnet er rundt fire år.

Det er svært viktig å montere stolen riktig. Sett av god nok tid første gang stolen skal monteres i bilen, og be eventuelt forhandler om hjelp.

For at stolen skal fungere riktig må stolens seler strammes godt rundt barnet, og reguleres etter hvor mye klær barnet har på seg. Det beste er å ta av, eller åpne yttertøyet slik at beltet ligger nær kroppen. Selen i bilstolen skal ikke være vridd, men ligge flatt mot kroppen for å fordele trykket best mulig.

Større barn

GRUPPE 2 OG 3:

15 – 36 kg (ca. 4 – 11 år)

I disse to vektclassene er både barnestol der barnet sikres med bilens egne belter og bilpute godkjent sikringsutstyr. Begge deler skal brukes sammen med bilens trepunktsbelte.

Vi anbefaler at barnet bruker en barnestol som har rygg og beskyttelse rundt hodet helt til barnet ikke lenger trenger spesielt utstyr, men kan sikres som voksne. Barnestolen gir betydelig bedre sikkerhet enn kun bilpute, spesielt ved sidekollisjoner. Stolen tilpasser trepunktsbeltet til barnets kropp. Når barn sovner på langtur vil en barnestol også holde det bedre på plass i setet, og gi bedre komfort enn bare bilpute.

Ved bruk av bilpute er det viktig å passe på at barnet ikke legger beltet under armen, noe som kan føre til alvorlige skader.

Barn skal bruke barnestol eller bilpute helt til det er over 135 cm høyt, uavhengig av alder.

Kjøpe, leie eller låne barne-sikringsutstyr

Alt barnesikringsutstyr som selges nytt er godkjent etter gjeldende godkjenningssnorm, ECE Reg. 44-03 eller 44-04, og har et slikt eller lignende godkjenningssmerke.

«Universal» betyr at stolen er godkjent for bruk i alle biler. Merkingen angir også hvilken vektklasse utstyret gjelder for. Bokstaven E og et tall angir i hvilket land utstyret er testet og godkjent.

Vi anbefaler at du oppsøker en utstyrsforhandler med godt utvalg og fagkunnskap, og tar med barnet og bilen slik at dere kan prøve barnestolen i bilen.

Det er mulig å leie

Noen utstyrsforhandlere, forsikringsselskaper og andre leier ut sikringsutstyr. Sjekk at utstyret er godkjent eller gjeldende godkjenningssnorm, som er 44-03 eller 44-04.

Brukt utstyr

Dersom du kjøper brukt utstyr må du kjenne forhistorien. En stol som har vært brukt i en kollisjon, eller blitt skadet på annen måte, skal ikke brukes mer. Utstyret bør ikke være eldre enn ca. fem år når du kjøper det, fordi materialet svekkes over tid. Kontrollér at sømmer, belter og låser er intakt, og sørg for å få med bruksanvisningen.

Isofix

Isofix er et system der barnestol og bil har fester som passer inn i hverandre. Isofix-festene erstatter bilens belter ved montering av barnestolen. Dermed reduseres risikoen for feilmontering. Noen barnestoler med Isofix-fester kan brukes i alle biler, men må ha enten et toppfeste eller et støtteben i tillegg til festene mellom sete og rygg. Andre Isofix-stoler er kun godkjente for en eller noen få bilmodeller, og kan derfor ikke flyttes til andre bilmodeller enn disse.

VANLIGE FEIL VED SIKRING AV BARN I BIL

- Bilbeltet ligger under armen eller bak ryggen til barnet
- Barnestolen er plassert i forsete foran en kollisjonspute som ikke er koblet ut
- Monteringsanvisningen er ikke fulgt nøye nok, og setet er løst/dårlig festet
- Beltene i barnestolen er ikke strammet godt nok rundt barnet
- Selen rundt barnet er vridd

Spørsmål og svar

Bare hoftebelte på midtplassen i baksetet?

Dersom det bare er hoftebelte (toppunktsbelte) på midtplassen i baksetet og alle plasser må brukes, finnes det barnestoler for spedbarn og småbarn som er godkjent for montering med hoftebelte. Hvis det er tre barn over 18 kilo, men lavere enn 135 cm høye, er det ikke mulig å sikre alle barna i baksetet riktig. Både barnestol og bilpute for barn i denne vektclassen skal brukes i kombinasjon med trepunktsbelte.

Et barn som er over 135 cm høy eller en voksen kan sitte i midtsete med hoftebelte, men det gir betydelig dårligere sikkerhet enn å være sikret med et trepunktsbelte.

Finnes det nødløsninger? Kan man sette to barn i samme belte? Kan babyen sitte på fanget?

Svaret er nei, det er verken lovlig eller forsvarlig. Hvert barn trenger en egen plass, med eget belte og sikringsutstyr. Barn skal aldri sitte på fanget i bil.

Gravid – hva bør man tenke på?

Bruk bilbeltet, det er det sikreste for mor og barnet i magen. Legg hoftedelen av beltet under magen. Det finnes utstyr for gravide som holder beltet under magen, og kan gi bedre komfort, men det har trolig liten sikkerhetsmessig betydning.

Funksjonshemmede barn?

Ved behov for spesialtilpassede stoler må du få en henvisning fra trygdekontoen til Hjelpe-middelsentralen. Det finnes stoler med ekstra utstyr for funksjonshemmede barn, og man kan få hjelp til å spesialtilpasse stolen til barnets behov.

Hva gjør man dersom barnet ikke vil sitte fastspent?

Det er viktig å være konsekvent, og alltid sikre barnet i stol eller med seler, selv på korte turer. På den måten lærer barnet seg at det alltid skal sikres. Sjekk at selene ikke ligger slik at de er ukomfortable for barnet, men samtidig ikke så løse at barnet lett kan vri seg ut av dem. Hvis barnet sitter bakovervendt, kan dere montere et lite speil på baksetet, slik at dere kan ha øyekontakt.

Blir ikke barn bilsyke av å sitte bakovervendt?

Barn som plages av bilsyke vil som regel bli uvel enten det sitter forovervendt eller bakovervendt. Veldig mange barn får det bedre ved at temperaturen blir lavere i bilen, og yttertøyet tas av, samtidig som man passer på at barnet ikke har spist for mye rett før eller under bilturen. Husk også at en aggressiv kjørestil med hyppig akselerasjon og nedbremsing gjør det lettere å bli bilsyk.

På tur med barnehagen – hvilke regler gjelder?

For personbil gjelder reglene som beskrevet på side 2. For buss og maxitaxi/minibuss er det andre regler, og ikke like strenge krav til bruk av sikringsutstyr for barn. Spesielt utstyr skal brukes, men dersom det ikke er tilgjengelig skal bilbelte «brukes på egnet måte». Vi anbefaler at barnehager og kommuner som innkjøpere av transporttjenesten stiller krav til transportselskapene om å stille med en buss som er egnet for å transportere barnehagebarn. Det betyr at den bør ha trepunktsbelter på alle plasser, slik at de minste barna kan sikres i barnestoler, og de større med barnestol eller bilpute i kombinasjon med bilbelte.

Brosjyren er produsert med støtte fra skadeforsikringsselskapene i Norge.

For mer informasjon om sikring av barn i bil, se www.tryggtrafikk.no og www.vegvesen.no

Illustrasjon/design: Tina Solli/Pasta Opplag: 190 000 Dato: August 2006 Trykkeri: Gummarhaug Trykkeri AS